

začetka do konca, je napravil v celi fari mnogo razburjenja in jeze. Kajti koroško ljudstvo ni tako neumno, da bi temu ali onemu črnosuknežu verjelo, pa čeprav ta laže. Koroško ljudstvo je od svojih politikujočih duhovnikov že toliko nezmiselnih laži in obrekovanj doživelo, da se danes ne da več farbat in za norca imeti. Vsled tega smo na zlagani „popravek“ župnika Drunecky dobili celo vrsto ogorčenih dopisov od njegovih faranov, ki vsi trdijo, da smo imeli mi s svojim prvim člankom prav in da je Drunecky svojim „popravkom“ na ne lepi način resnično pačil. Konstatiramo torej na ves glas sledeče: Vsa podgorška fara lahko priča, da je župnik Drunecky dne 2. decembra na dan cesarjeve 60 letnice čisto, navadno blagoslovno mašo bral (tudeu se priklopi tudi lahko tihi maši ali blagoslovu). Iztotako zamore cela fara pričati, da so morali šolski otroci cesarsko pesen brez duhovnika in brez sveč na oltarju peti. To je dejstvo in te resnice ne ovirje noben „popravek“ in nobena zloraba tiskovne postave. Ali ste nas razumeli, g. fajmošter? Ali zdaj veste, da smatramo mi in z nami pač vsa fara Poso, aš nesramni „popravek“ za laž? Ako Vam ni prav, povedali bomo še kaj o tej zadevi. Sicer se nikar ne delajte za avstrijskega patriota, če pripadate vendar oni prvaški stranki, katere voditelji so že zaradi veleizdaje mesece dolgo v reiskovalnem zaporu sedeli! Pa — adijo!

„Š-Mir“ naznanja s znanim svojim farizejsko-redrznim patozom, da je prvaški dr. Brejce našega urednika Linhart tožil. Mi o tej tožbi doslej ničesar ne vemo. Ali radovedni smo, kaj hoče pravzaprav dr. Brejček? Vraga, resnice je tudi s tožbo iz sveta ne spravi. In doslej smo o temu iz Kranjskega privandranemu govoru le resnico pisali. Le tožite, tožite, — mi odemo s tem le profitirali!

Po svetu.

Duhovnik — napadalec. V Pizzi v Italiji je letni duhovnik don Giuseppe Parisi iz dozdaj neznanih vzrokov poskusil grozen umor. Imel za prijatelja čevljarja Emanuela Curcio, k temu je celo hotel dati svojo sestro za ženo. Lada človeka sta se že zaročila in v kratkem se bila imela vršiti poroka. Nenadoma pa pobli duhovnik čevljarja na izprehod v bližnji vrd, kateremu vabilu se je ta, dasi nerad, oddal. Ko prideta od kakih 50 metrov globokega repada, je duhovnik spremljevalca v trenutku, ko se je ta pripognil, da utrga cvetko, pahnil stri. K sreči je obvisel 15 metrov globoko med rebinami in so ga še živega rešili kmetje, ki na klicanje na pomoč prihiteli na kraj zločina. Udar je ubežal.

V Pulju je izginil župnik Adam Zanetti, z im je seve izginilo prav veliko denarja. Tudi pa svotica za 2.000 maš za duše v vica je a z njim „čez vodo“ in pojde po grlu raznih zasotic. Oh, kaj bo neki sedaj s temi ubogimi isami?

Izreji in oskrbovanju telet.

Ko je krava storila, naj se pusti tele pri ti, da ga obliže in osnaži. S solje, otrobi in ngimi enakimi tvarmi ga ni treba potresati, r take tvari bolj škodujejo nego koristijo. Ko pa krava tele obližala, nastane drugo praša-e, namreč, kako ga hočemo izrediti. Kajti tele mogoče izrediti na dva načina in sicer: pušča tele k materi, da jo sesa, ali pa se mater molze in da teletu primerno množino mleka, ga popije. Kateri izmed obeh načinov je ljši, v tem si živinorejci še dandanes niso in. Sicer najbolj naravno je, ako tele kravo a, ako pa premotrivamo to zadevo z drugega lišča, potem je vse drugače. Dokler je bila ina še divja je imela mladiče vedno krog e, a dajala je mleko le od časa, ko je storila dotlej, dokler je mladiča odstavila. Odkar je človek vdomačil živino, od katere dobiva ako, ni več s tem zadovoljen, ampak zahteva iste, da mu daje kolikor mogoče dolgo časa ogo mleka.

Ako se spušča tele h kravi, da sesa, zgubi s tem mnogo več časa, nego če se kravo polze in da teletu mleko, da ga spije. Posebno se goni živino na pašo, provzroča prvo mnogo a, ker mora ostati krava, ki je storila, radi

mladiča v hlevu. To kravo je treba posebej streči in pokladati ji druge krme, kar provzroči precej stroškov.

Da ni umestno, ako se pušča tele pri materi, bodisi že da ni privezano in teka prosto okoli po hlevu, bodisi da je privezano na dolg konopec blizu krave tako, da vime lahko doseže in sesa, kadarkoli se mu zljubi, uvidel je že marsikateri živinorejec. Kajti tele vedno draži mater in jo vznemirja, buta jo v vime, krava vsled tega shujša in tudi tele samo je v nevarnosti, da stkrka nanj ne stopi ali ga celo pomasti. Če tele kravo sesa, sesa pa tudi včasih preveč, včasih pa premalo mleka. V prvem slučaju gre mleko po nepotrebnem v zgubo in obenem škoduje teletu, ker tele, ki se je prese-salo, navadno dobi grizo; če pa tele premalo posesa, se ne more telesno pravilno razvijati in shujša. Vrh vsega tega je tudi težavno taka teleta pravilno odstaviti.

Sicer mora dobiti tele na vsak način prvo mleko, zvano „mlezva ali kolostrum“. To mleko t. j. prve tri dni po porodu, je drugačno od poznejšega, ker ni le redilno, ampak ima v sebi tudi čistilo ali purgant, ki pomaga spraviti iz čev limasto blato, ki se je nabralo v čevah teleta, ko je bilo v maternem telesu. Kljub temu pa ni ravno neobhodno potrebno, puščati tele pri starki. Kdor tudi hoče, da bo tele kravo sesalo, naj tele, ko go je krava obližala, dene v posebno ograjo v hlevu in spušča naj ga spočetka po 5 do 6 krat na dan k starki. Pozneje pa naj ga spušča h kravi po 3 krat na dan. Dobro je, če se mu daje vrh tega tudi mleko stanjšano z zavreto vodo in se mu poklada zdrava sladka otava.

Boljšje, nego da se pusti tele sesati, je napajati teleta z mlekom, ki se ga je namozlo. Tudi, ko se hoče izrediti tele z napajanjem, pustiti se ga mora pri starki, da ga obliže in zapre naj se potem takoj v ograjo za teleta. V tej ograji je tele lepo na varnem, lahko mirno leži in poljubno skače in ni v nikaki nevarnosti. Matere pa tudi druge živine, ki se nahaja v hlevu, ne vznemirja. Prištedi se na mleku, ker se mu ga da piti le toliko, kolikor je primerno njegovi starosti, prepreči se s tem, da tele ne shujša, da se pa tudi ne presesa oziroma zboli. Ako zboli, ni potreba zlivati zdravil vanj, ampak dene se ista v mleko, ki ga ima piti in če se mu hoče z redilnejšo hrano kaj približati, dene se tudi isto naravnost v mleko. Tele, ki se z mlekom napaja, je tudi laže odstaviti. Ko se ga hoče odstaviti, kar se mora le polagoma zgoditi, daje se mu v svrhu odstavljenja lahko nekaj dni bolj vodeno mleko. Med napajanjem pa se tudi privadi tele že na drugo klajo in izključeno je, da bi potem, ko je bilo odstavljeno, shujšalo.

Prvi teden naj se ga napaja na vsak način z ravnokar namolženim mlekom njegove matere in sicer do 4 do petkrat na dan, pozneje pa se mu daje lahko mleko od druge krave, ki je strila pred kratkim. Po treh ali štirih tednih se mu daje lahko mleko od katerekoli druge zdrave krave.

Za napajanje telet z mlekom ni treba posebne priprave, ampak zadošča navaden škaf, ki se pa mora z vrelo vodo omiti in skrbno osnažiti po vsakokratnem napajanju. Postavi se škaf pred tele in zlije se mleko vanj. Nato naj se vtakne roka v mleko tako, da gleda en prst iz mleka. Ko je tele prišlo za prst, naj se istega polagoma od mika in ko je pričelo piti, naj se roka vmakne. Ako noče zlepa prijeti, dene naj se mu v gobček nekoliko soli; po soli postane žejno in pričelo bo takoj piti. Piti se mu mora dajati ob določenih urah in tako množino mleka, ki je v razmerju z njegovo starostjo, t. j. čim večje postaja, tolikanj več.

Kdor se noče ukvarjati s prejšnjim, nabavi naj si takozvani napajalnik ali posodo, ki je nalašč napravljena za napajanje telet z mlekom. Tak napajalnik je pocinjena posoda, ki ima okroglo ali pa obliko poloble. Ob strani ali pa na sredi ima kovinsko pocinjeno cev, ki sega do dna posode in na njenem gornjem koncu je nataknen sasec iz kaučuka. Podoba 1. nam predložuje napajalnik od izumitelja dr. Schupplija, ki služi za napajanje telet in žrebet.*

* Obe vrsti napajalnikov ima v zalogi tudi Goriško kmetijsko društvo v Attemsovi palači in prodaja prvega po 13 K, drugega po 11 K.

Prvi teden naj se da teletu vsak dan 2 litra, ko je staro štirinajst dni, 4 litre in ko ima tri tedne pa 6 litrov mleka. V petem tednu naj se mu daje sladko posneto mleko. V tej starosti začno jesti mehko seno, zdrobljen oves i. dr. zato naj se jim poklada tudi to v korito. Tako naj se jih redi, dokler niso stara 7—8 tednov, nato pa naj se jim poklada enaka krma, kakoršno dobivajo krave. Poleti naj se jim daje tudi zelena krma in goni naj se jih tudi na pašo. Jako dobro vpliva na njihov razvoj oves. Zato naj se jim daje, če le mogoče, $\frac{1}{2}$ do 1 kg celega ali pa zdrobljenega ovsa vsak dan.

Dokler ne hodijo na pašo, spušča naj se jih vsak dan po več ur v kako ograjo blizu hleva, da se preskačejo. Pozimi naj se jih dene v suh, svetel in gorak hlev, naj se jih pa ne priveže, ampak pusti odvezane, da lahko prosto skačejo in se zritajo. Hlev naj se pridno zrači, a pazi naj se, da ne bodo teleta na prepihu. Izkdava naj se jim pogostoma, a obenem tudi močno nastilja.

V mladosti rabi tele mnogo in tečne klaje. Ko se ga je toraj odstavilo, poklada naj se mu zdravo in mehko sladko seno, vrhu tega zdrobljeno žito oblodo in lanenih preš, na drobno zrezano repo in drugo slično tečno krmo. Prehod na slabejšo krmo naj se izvrši le polagoma.

Če se politi mladih telet griza, dene naj se jim v mleko ki ga pijejo, vkuha rabarbare in nekoliko tropinova. Ako imajo drisko, naj se jim da vkuha prazenega želoda ali kamiličen čaj in doda naj se temu nekoliko tanina ali pa salicilne kisline. Če jih trese pri tem mrzlica, zavije naj se jih v kako staro odejo ali pa v vreče. Če ne marajo piti, naj se jih ne sili.

Ako dobe uši, vzame naj se navadnega tobaka „klobasina“ 1 kg in ga polije s 4 litri vode. S to vodo naj se opere povsod tam, kjer se nahajajo uši. Zoper uši se rabi lahko tudi kreolin, ki se ga dobi v mirodilnicah. Ako jih suši hudo nadlegujejo, kupi naj se v mirodilnici ali v lekarni žavba živega srebra (pri nas pravijo ji „Merkurijo“) in s to namaže. V tem slučaju pa se morajo teleta, ako jih več v hlevu, privezati, da drugo drugega potem ne liže, ker je ta strupena, pa tudi ušivo tele sme se namazati ž njo le tam, kamor ne žavba doseže z gobcem. Najbolje je, če se vzame za en lešnik te žavbe in jo vribje po toliko za vsako uho. Slednje sredstvo naj se pa rabi le v skrajni sili!

Gospodarske.

S kakšno vodo naj se napaja živino po zimi? Če popije živina premrzlo vodo, se njen život preveč shladi, posebno pa želodec in posledica tega je neredno prebavljanje. Konj, ki pijejo premrzlo vodo, poloti se navadno kolika, govede pa griza in če so živali breje, lahko tudi zvržejo. Napajanje živine s premrzlo vodo, vpliva slabo tudi na mleko. Kakor škoduje živini premrzla voda, tako ji škoduje tudi pretopla voda. Gorke vode spije živina namreč precej veliko, s tem se želodčni sok preveč stanjša, živina se pomelkuži in kaj rada zboli. Za napajanje najbolj sposobna je voda, ki ima kakih 10—15° C. To toplino pa dobi mrzla voda, ako se jo dene v gorak in suh hlev in pusti, da stoji v njem nekoliko časa. Postavi naj se toraj v hlev kak čeber ali kad in napolni z mrzlo vodo. Po vsakem napajanju naj se napolni vnovič. Ker pa pade v kad tudi prah in tu pa tam tudi kaj krmil, vsled česar se potem voda sprdi, zato naj se kad od časa do časa izprazni in jo odrgne od znotraj s kako čisto metlo ali ščetjo in na to do čistega oplakne.

Da se pokonča podgane, priporočajo nekateri, naj se razseka prav na drobno surovo meso in navadna čebula ter oboje skupaj dobro premeša. Nato naj se ta zmes nekoliko pocvrne na masti ali maslu in razpostavi tam, kamor zahajajo podgane. Za nekaj dni, ko so se podgane privadile mesu in hrani, dene naj se med meso mesto navadne čebule na drobno razsekana morska čebula (Scille maritima), ki se je dobi v mirodilnicah. Ta čebula je za podgane strup. Ker so se podgane pričele na prejšnjo hrano, žro tudi to, ker ne začutijo morske čebule in nato poginejo.

Vrči in druga posoda za mleko naj se takoj, ko se jo je izpraznilo in se je ne rabi, dobro osnaži in skrbno izmije. Najbolje za mleko je pocinjena posoda, slabejša je lončena in še najslabša lesena posoda, kar se ne da zlepa pravilno očistiti. V pocinjeno posodo naj se zlije vrel lug ali voda, kateri se je dodalo na vsak liter 10—20 gramov sode. Na to naj se jo odrgne s ščetjo iz metličja tako, da se odluči znotraj sten vsa nesnaga. Pri tem pa se ne sme rabiti peska, ker se cin odrgne in posoda na to zrjavi. Ko se je posodo osnažilo, splakne naj se jo do čistega z vodo in osnaži tudi od zunaj. Če se je ne rabi, povezne naj se jo na zračnem prostoru ali postavi naj se jo na sonce, da se voda iz nje odcedi in osuši. Posodo, ki se je sušila na